

Det glada 1930-talet

Kryckeståt för Bror och Svea Larsson 1932¹⁸³. Bakom den första hästen syns en skymt av bensinpumpen i Nedre Byn.

¹⁸³ Stora Kopparberg (W) AIIb:14 (1937-1947) Bild 640 / sid 13 (AID: v277099.b640.s13, NAD: SE/ULA/12231)

När jag går igenom olika historiska källmaterial rörande Bergsgården är det ett årtionde som sticker ut mer än andra, när det gäller aktivitet i byn, nämligen 1930-talet. Vi kan också föreställa oss att byn levde upp under Falu gruvors storhetstid på 1600-talet, men det har av förklarliga skäl inte lämnat lika stora avtryck i källorna. I byn bor XY personer och byn ger intryck av ett slags modernt samhälle i miniatyr. Här finns järnvägsstation, postkontor, skola, ålderdomshem, affär och mycket, mycket annat. Bergsgården ligger bara knappt sju kilometer från Falun, så med förbättrade kommunikationer till centralorten och ökad centralisering av samhällsfunktioner kommer den mindre byns roll i människors liv snabbt förändras. Men nu är det 1930-tal och Bergsgården sjuder av aktivitet. Vi börjar med en översiktlig tur genom 1930-talets Bergsgården, innan vi gör djupdykningar i några aspekter av livet i byn.

En tur genom byn¹⁸⁴

Vi börjar i Övre byn. Denna del av byn domineras av järnvägsstationen och de stora sommarhusen, där vissa under perioden börjat användas som permanentboenden. Bland sommargästerna märks illusionisterna Solimann och Solimanné. Från järnvägsstationen går det

¹⁸⁴ Avsnittet bygger till allra största delen på uppgifter insamlade av studiecirkeln Bergsgården Förr.

att ta tåget både till Falun och Rättvik. På järnvägsstationen fanns också byns postkontor. Mjök hämtade invånarna i övre byn vid mjökstenen (två planhuggna stenar i olika höjd), strax söder om källarkullarna vid järnvägsstationen. Dit levererade byns tiotal bönder sin mjök. I övre byn fanns också ett stenhuggeri, som drevs av Hjalmar Sjöberg. Allt står dock inte väl till i Övre byn, Grycksbo pappersbruk hade under lång tid släppt ut föroreningar i den tidigare så fiskrika sjön Grycken och från mitten av 1930-talet betraktas sjön som organiskt död.

I Norlingberg finns inte längre några permanentboende, men platsen är trots det välbesökt. Det finns en dansbana, där musik framförs av folk från trakten. Men mest lever Norlingberg upp under baktävlingarna, då bilar och motorcyklar tävlar uppför den branta backen. Baktävlingarna hade inletts redan under 1920-talet, då kommenterade av Sven Jerring i ett av de första direktsända radioreferaten. I samband med motortävlingarna går det att köpa glass av Thure Hanis på Byxfickstorget, vilket för oss till Nedre byn.

I Nedre byn är det affären och Byxfickstorget som är byns centrum, men viktiga verksamheter är även skolan och ålderdomshemmet Lindsberg. Affären drevs under 1930-talet av Carl Johan och Karin Wesström. Vid affären finns även byns telegrafstation. Telegrafstationen ligger innanför affären och har öppet kl. 8.00-18.00 måndag till lördag och på söndagarna 8.00-10.00 samt 13.00-15.00. Den service C.J. Wesströms diversehandel kunde bistå med kompletterades med brödförsäljning från Perers bageri, där utkörningen gjordes av August och Gustav Bolin, samt dryckesförsäljning från en bryggabil från Wasabryggeriet. Gårdfarihandlare besökte också regelbundet byn, t.ex. Åslund som sålde tyg. Under en kortare period hade Anna Hedman bageri (i nuvarande Bergsgården 106). Även i Nedre byn fanns ett stenhuggeri och i Tomsarvet drev trädgårdsmästare Teodor Sand en handelsträdgård. Teodor Sand och hustrun Klara bedrev trädgårdsodling, frilandsodling och hade långa rader med drivbänkar täckta med glasfönster, där man drev upp många olika sorters plantor. Man odlade även grönsaker, framförallt morötter, sockerärter och spritärter. Ärtbuskarna växte på stora friland. Grönsakerna såldes mestadels lördagar, på Fisktorget i Falun, där Teodor Sand hade ett eget salustånd.

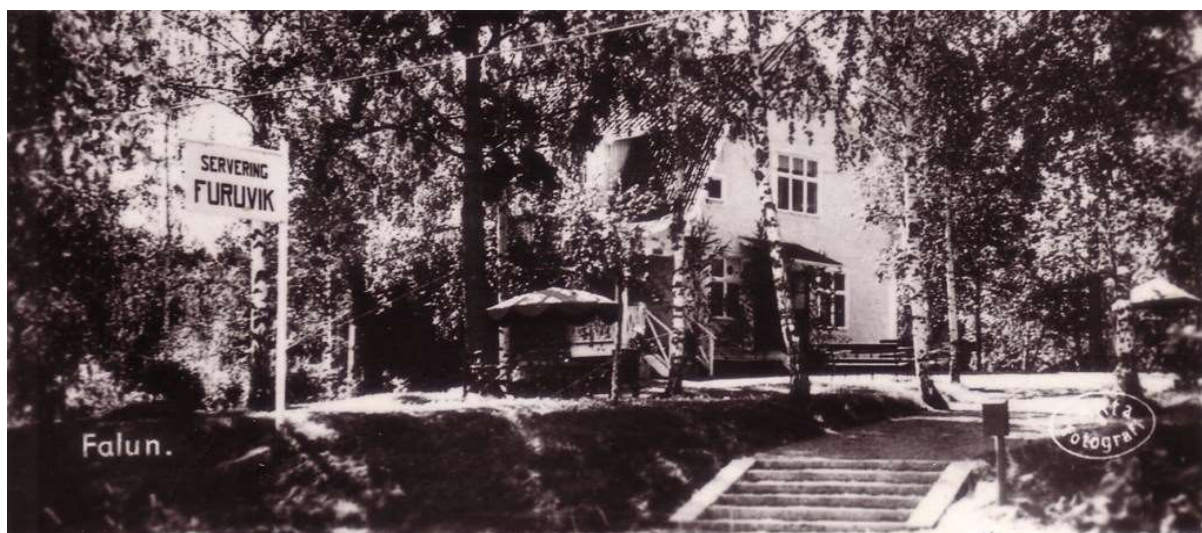
Om det man söker inte går att finna hos handelsträdgården kanske Bror Larsson kan stå till tjänst, även han odlar och säljer grönsaker, blommor och jordgubbar, om än i mindre skala än trädgårdsmästare Sand. Mjölken kunde man få levererad av Gustav Eriksson från Gassarvet som körde ut mjölk till vissa kunder, med sin häst Olga. Olga brukade stanna och vila när hon tyckte att hon behövde det. Men den snälle och tålige Gustav tog det lugnt och efter en stund sa han: "Ska vi ta ett tag nu igen då, Olga?" Barnen i byn fick gärna åka med en liten bit på flaket.

Barnen i Bergsgården går i skola hemma i byn. Under 1930-talet arbetar i skolan folkskollärarynna Anna Maria Lidell (f. 1897 i Bohuslän) och småskollärarynna Anna Elisabet Vigert (f. 1897 i Grangärde), som båda blir kvar i byn tills skolans nedläggning 1939. Som lärarinnor flyttar de runt i landet, dit arbete finns, och Anna Vigert flyttar efter åren i Bergsgården till Ludvika.

Många av byns övriga invånare är födda i Stora Kopparbergs församling och bland typiska yrken hittar vi sådant som pappersarbetare, sömmerska, jordbruksarbetare och diversearbetare. Men det finns undantag, paret Klas Gunnar Jansson (f. 1899) och Anna Fanelia Sjöblom (f. 1899) med dottern Gunvor Marianne (f. 1921) är inflyttade från Uppland och har tidigare bott på Åland, där både Anna och dottern är födda. Klas kommer från Aspeboda, men har arbetat som sjöman – och kanske var det så han träffade sin åländska hustru.

Om vi följer vägen in mot Falun kan vi först svänga upp till Botäkt, där det finns ett stort jordbruk, men där det även bedrivs en pälsfarm, där Erik Fornstedt föder upp rävar, minkar och bisamrättor. Lite senare kommer vi fram till Furuvik, där det finns ett café, där Bergsgårdens IF ibland har sina möten. Verksamheten i Bergsgårdens IF avtar mot slutet av 1930-talet, men en annan förening, vars aktivitet ska tillta under 1940-talet bildas år 1939: NTO-logen 2879 Bergsgården. Föreningens första ordförande är Mauritz Törnberg och mötena hölls till en början i den nedlagda skolan.

Bergsgårdens IF¹⁸⁵

Under 1920 och 1930-talen fanns i Bergsgården en idrottsförening, som ordnade bland annat skidtävlingar och fisketävlingar. Det spelades också bandy i byn under 1930-talet. Mest aktiv verkar föreningen ha varit under mitten av 1930-talet, men vi tar det från början.

¹⁸⁵ Texten bygger i sin helhet på det material som finns bevarat i Bergsgården IF:s arkiv.

Det första källa som finns bevarad är en startlista från en "längdlöpningstävling" (alldeles säkert på skidor) från februari 1930. I tävlingen ställde 17 herrar och 2 damer upp. Från 1930 finns det första protokollet bevarat. Man beslutar då att iordningställa skidbacken så att en tävling kan hållas i mars. Samma år ordnas också minst två längdskidtävlingar, vid tävlingen den 9 februari ställer 13 herrar och 6 damer upp. Följande år ordnas klubbmästerskap på skidor: 5 km för damer (det verkar dock inte varit några startande i den klassen) och för herrar 1 mil och 2,5 mil. De följande åren saknas dokumentation, men 1935 ordnas det en skidtävling med 18 tävlande. Skidtävlingarna under det tidiga 1930-talet startade vid Tallbacken (Bergsgården 250), som också fungerade som föreningslokal.

År 1936 tilltalar föreningens aktivitet, det ordnas tre skidtävlingar (varav två benämns som träningstävlingar) och tre mettävlingar. Skidtävlingen den 19 februari drar så mycket som 37 tävlande, i en rad olika åldersklasser. Mettävlingarna är också populära, under juli ordnas tre tävlingar och i tävlingen den 16 juli ställer 29 personer upp. Vinnare blir Hans Hedman, som lyckats dra upp en abborre och två mörtar. Det är också uppenbart att skidtävlandet tas på stort allvar, vid styrelsemötet den 18 februari föreslår Sven Westman att banan ska läggas upp dagen innan tävlingen, "så att någon träning av banan ej skulle kunna göras före tävlingen". Förslaget blir dock inte antaget. Det finns också förslag om att ordna en slalomtävling på andra sidan Grycken, men även det förslaget avslås. Föreningen genomför olika insamlingar för att kunna bekosta priser till tävlingarna. Ett flertal insamlingslistor finns bevarade, där det i god ordning listas vilka som skänkt pengar och hur mycket. År 1936 är dock inte papperen i ordning och en insamlingslista förblir oredovisad, vilket ger upphov till en följetong i protokollen. I februari 1936 hålls ett möte på Café Furuviik där det noteras att en insamlingslista förblivit oredovisad och man röstar om huruvida saken ska utredas eller avskrivas. Omröstningen blir jämn, åtta personer vill att saken ska utredas, sex personer att den ska avskrivas och fyra personer avstår. Tre personer utses att reda ut den oredovisade insamlingslistan. Einar Sjöberg anmäler sig "godvilligt" och får till sin hjälp också Alf Jansson och Erik Vikman - vi kan ju föreställa oss hur Sjöberg argumenterat högljutt för utredning och sedan snabbt anmält sig som frivillig när utredning beslutats om. Från de ganska knapphändiga mötesanteckningar framkommer bilden av ett möte där diskussionerna gått höga. Diskussionerna om den oredovisade insamlingslistan

fortsätter även nästa år. Den första utredningsgruppen misslyckas uppenbarligen och i januari 1937 beslutas om nya utredare, denna gång Erik Vikman och Erik Olsson. Inte heller denna konstellation lyckas dock få någon reda i saken och i protokollet från 16 mars 1937 kan vi läsa: “Den så mycket omdiskuterade insamlingslistan blev ytterligare diskuterad och blev att nämnda lista ej gick att få någon klarhet i trots upprepade försök i saken och beslöt mötet då för att få ett slut på den sorgliga ännu oredovisade insamlingslistan avskrivna densamma.”

Bråket om den oredovisade insamlingslistan till trots framkommer bilden av en mycket aktiv och initiativrik förening. År 1937 ordnas skidtävlingar, cykeltävling (vinnare: Arne Wesström) och mettävling samt och föreningens medlemmar spelar också “ping-pong”. Det finns även uppgifter i ett protokoll om klubbmästerskap i ping-pong, men någon dokumentation från detta är inte bevarad. Styrelsen för året består av Erik Wikman (ordf.), Sven Wesström (vice ordf), Sigurd Wesström (sekr), Einar Sjöberg (kassör och förrådsförvaltare) och Sven Sjöberg (uppbördsman). Man införskaffar också, för första gången, medlemskort. Sven Westman ordnar med försäljning av sockerdricka och viscövatten [sic] i ping-pong-lokalen och han får också i uppdrag att iordningställa skidbacken. Medlemsavgiften för året är 1 kr och de som vill använda ping-pong lokalen betalar 50 öre per månad för detta. Nils Wiklund är undantagen, eftersom det är hans ping-pong spel som används. Han har berättat att de spelade pingis i huset Tallbacken (Bergsgården 250) som också användes som klubblokal. Det är snabba ryck i planeringen av aktiviteter, på mötet den 12 januari beslutas om en fest fyra dagar senare. Till festkommitte utses Edv. Jansson och Einar Sjöberg,

men kanske var den knappa tidsplanen inte helt lyckad. Festen går back och föreningen får täcka underskottet. Den 20 mars år 1937 säger man upp ping-pong lokalen och möten hålls därefter igen på Furuvik.

År 1938 fortsätter aktiviteterna i föreningen, detta år är det skidtävling med tio tävlande i herrklassen och tjugotävlande i klassen för skolbarn. Tolv personer ställer upp i en pimpeltävling och arton respektive tretton personer i två olika mettävlingar (som vinnas av J. Wickman och Sigurd Wesström). Priserna i den ena mettävlingen bestod av knivbestick, flöten, metrev och tablettask, i den andra livrem, rakborste och hårvatten. Det genomförs också en ekonomitävling på cykel, som vinnas av Hans Hedman. Även om aktiviteterna fortgår under 1938 är det något som inte står rätt till i föreningen. Vid årsmötet i februari 1939 sker en omröstning om föreningens upplösning, dock "blev majoritet för föreningens fortsättning och uppryckning". År 1939 fortgår aktiviteterna, med ett par skidtävlingar under februari och en slalomtävling i Norlingberg. I damklassen tävlar sex personer och Margit Eriksson står som vinnare. Herrarna är indelade i åldersklasser, med nio tävlande i seniorklass (Maurits Törnberg som vinnare), fem tävlande i juniorklass (Gunnar Pettersson vinnare) och Evert Hedman som ensam tävlande i oldboys. Hedman står sig väl i konkurrensen och slår sig in på tredje plats i seniorklassen tidsmässigt. Efter skidtävlingen för skolbarn den 25 februari 1939 med tio tävlande finns dock inga andra aktiviteter för Bergsgårdens IF redovisade, och det verkar alltså inte gått så bra med "uppryckningen" av föreningen.

Skidtävlingarna under 1930-talet är också omskrivna i en ballad av Nils Levin (melodin är Calle Schewens vals):

*I Bergsgårdens skog på den bländvita snö
där granarna susa ibland.
Nu åker en pojke och hans lilla mö
och vinner ju kanske ibland ett grand.
Att folket det hurra när skidåkarn kom
och bräckte målsnörets rand.
Han möttes ju där utav en som
ville räcka en vänlig hand.*

*Snart kommer där många som tävla i skog,
som hoppas och ropar "ur spår"
och alla från Bergsgårn, men inga från Rog
är där nu och myser och mår.
De myser åt värmen som där nu ju finns
och alla båd män och även ju kvinns
med korv uti handen vill må.*

*Se grabbar med korvklon i butten ner tar
och stryker på senap med kniv
och tager en påse i vilken han har
en limpa som skurits i skiv.
De prata, de skrattar till löparen kom
då tystnar ju pratet så fort.
Det hurras för den som till målet nu kom.*

Längdloppning 10 febr. 1929.

<u>Namn</u>	<u>Start</u>	<u>Ante</u>	<u>Tid</u>	<u>Plac.</u>	<u>Poäng</u>	<u>Pris</u>
a. Klassen.						
Joar Eriksson	9,54	^{27,35, 27,30} 11,18,17	1,24,17	4.	8 0	4
Sven Sjöberg	9,55	^{26,35, 26,21} 11,13,38	1,18,38	1.	20	1
Ursor Larsson		Utgått				
Sven Westström	9,57	^{28,25, 29,22} 11,32,17	1,35,17	5.	0	5
Ka. Götne.	9,58	^{26,02, 27,05} 11,18,54	1,20,54	2.	16 8	2
Olle Hemström.	9,59	^{26,35, 27,22} 11,21,55	1,22,55	3.	12 8	3
B. Klassen.						
Nils Viklund	10,03	^{32,28} 11,09,32	1,06,32	5.		
Gunnar Eriksson	10,06	^{30,12} 11,07,31	1,01,31	4.		
Valter Forslund		utgått. ^{33,14}				
Hans Hedman	10,02	^{28,16} 10,58,46	0,56,46	2.		2
Klas Linderström	10,01	11,11,39	1,10,39	6.		
Bertil Sjögren	10,05	11,01,02	0,56,02	1.		1.
Gösta Persson	10,00	10,59,01	0,59,01	3.		3.
C. Klassen.						
Torre Hemström	10,08	10,39,02	0,31,02	1.		
Sven Westman	10,11	10,49,29	0,38,29	2.		
^{Damer} Britta Hemström	10,10	10,43,52	0,33,52	1. v		
Ellen Sundin	10,09	10,45,10	0,36,10	2. v		

Bergsgården 5 febr. 1929. På uppdrag
C. Marström

Backtävlingar i Norlingberg

Den 19:e september år 1926 var en stor dag i Bergsgården – den dagen gick den allra första baktävlingen i Norlingberg av stapeln. Ett trettiotal bilar och motorcyklar tävlade uppför den 1200 meter långa tävlingsbacken, med en stigning på 110 meter. Storpublik väntas, åtta bussar går i skytteltrafik från Stora torget för att transportera ut de åskådare som inte kommer i egen bil. Redan den 15:e september får tävlingarna en lång artikel i Falu länsstidning, och omtalas

som en ”milstolpe i motorsportens historia här i Dalarna”. Journalisten beskriver målade Norlingberg i artikeln:

Norlingbergsbacken, undrar läsaren, den har man sannerligen aldrig hört talas om. Ja, så är det nog och ändock erbjuder denna trakt strax utanför Falun de mest underbara och storslagna naturscenerier. Man får leta upp de mest omtalade och besjungna sevärdheterna i Siljansbygderna, för att finna en motsvarighet till den tavla, som erbjudes betraktaren från Norlingbergsbackens krön. På söndagen kunna faluborna och alla de andra intresserade från olika håll i länet bli underkunniga om den saken och storligen skulle vi bedraga oss, om inte för från stunden Norlingberg bliver målet för många söndagsutflykter av naturälskaren.

Parkeringen vid 1926-års backtävling

Norlingbergsbacken beskrivs som ett fynd och de tävlingsåkare som provkört backen är överens om att bara en annan backe i Skandinavien kan mäta sig Norlingbergsbacken, nämligen Korketraekkaren utanför Oslo. Tävlingarna blir också en succé, om man får tro Falu Länsstidning. I en ännu längre artikel den 22 september, under rubriken ”S.M.K. slog det stora propagandaslaget för bil- och motorsporten”, sparar journalisten inte på superlativen. Artikeln inleds med en summering av direktör S. Bäckdahls (chef för bilfirman Bäckdahl & Co i Stockholm) intryck från backtävlingarna:

Det var den intressantaste och trevligaste backtävling jag haft tillfälle övervara under den långa tid jag varit inom motorvärdlen. Norlingbergsbacken är verkligen ett fynd, en överdådig backe helt enkelt som ger ett allsidigt kriterium på såväl körskicklighet som motorfordonens kapacitet och duglighet. Genomförd desslikes på det berömvärda sätt som här nu skett måste en backtävling som söndagens betecknas med allra högsta betyg. Jag gratulerar Dalaavdelningen, som säkerligen kommer att lägga många nya framgångar till denna ute i den idealiska backen.

Förarna är nöjda med backen och arrangemangen också, Chryslerföraren Fritz Lindgren menar förvisso att man skulle behöva ta bort en del stenar och en del av de närmast väggkanten stående träden, men säger också att:

Men f.ö. skall backen vara som den är, d.v.s. ingen breddning av vägbanan. Nu är den svår, den svåraste backe jag tävlat i, men det är ju också meningen, att en backe ska vara. Vad arrangemangen o. genomförandet av den stora tävlingsapparaten beträffar, så klarade Dalaavdelningen det hela med glans. Det är det allra minsta man kan säga.

Journalisten menar att detta är Bergsgården största dag och fortsätter:

”Aldrig hade jag väl kunna drömma om att får bevittna ett dylikt liv och rörelse i Bergsgården”, sade gubbe W-m, vilken å den nya tavlan med dess tusenden av människor och hundraden av smattrande motorfordon verkade som ett livselixir och kom honom att glömma att han i årtal varit nästan lam. ”Men efter det här blir väl Bergsgården ett okänt begrepp, nu kommer det väl bara heta Norlingberg, det här.”

När S. M. K. slog det stora
propagandaslaget för
bil- & motorcykelsporten.

Eftermäle till den lyckade tävlingen i Norlingberg.

”Den bästa backe vi åkt i.”

Nordiska Mästerskapen till Falubacken nästa år?

S. Agrell å Chrysler, som vann Länsstämningens boderspen till snabbaste bil

Utdrag ur Falu länsstidning den 22 september 1926

En senare backtävling kommenterades av Sven Jerring i ett av de första direktsända radioreferaten av motorsport i Sverige. Backtävlingarna i Norlingberg fortsatte under 1940- och 1950-talen, och gjorde senare också en återkomst under 1980-talet.

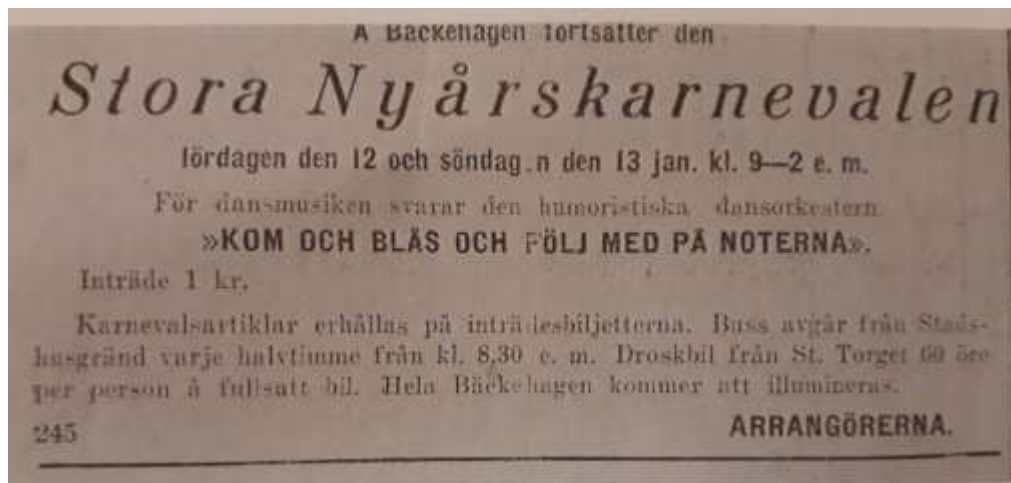

Danspalatset Bäckehagen

För Bergsgårdsbor som inte nöjer sig med att gå på café hemma i byn finns ett nöjeshak helt nära byn: Danspalatset Bäckehagen. Karl Henrik Karlsson (1868-1927) köper den andra mars 1927 Bäckehagens herrgård av Carl Fredrik och Ursula Pettersson. Petterssons har ordnat danser på herrgården, både på en utomhusdansbana och i stora salen. Till följd av depressionen går dock verksamheten sämre och man säljer till Henrik Karlsson. Henrik och hustrun Anna Kristoffersson flyttar tillsammans med sonen Valfrid med familj till Bäckehagen från Stora Tuna. Henrik avlider dock redan den fjärde maj 1927 av tuberkulos, och gården ärvs av hustrun och sonen. Av bouppteckningen framgår att Bäckehagen till stor del köpts för lånta pengar, totalt redovisas skulder på ca 30 000 kr, taxeringsvärdet är 57 000 kr. Drygt 20 000 av skulderna är banklån, men dessa har uppenbarligen också måst kompletteras med lån från privatpersoner, det ena med hög ränta. I boet finns i princip inga tillgångar förutom själva fastigheten, 50 kr i statsobligationer är den enda kontanta tillgång som redovisas.

Valfrid och hans mor Anna tar efter Henriks bortgång hjälp av Valter Andersson för att driva samma typ verksamhet som Petterssons innan dem. I Falu länsstidning finns annonser för danser och musikuppträdanden samt fester och middagar för diverse föreningar och sällskap.

Det framkommer dock också i Falu länsstidning att en del av verksamheten aldrig tillåts ta plats i annonserna. Danserna på stadens hotell är noggrant reglerade och kontrollerade, vilket tydligen inte gäller "danspalatsen" Virveln, Korsarvet och Bäckeåsen, Falu länsstidning klargör: "Denna tidning innehåller ej annonser för skymningsbaler och dylikt. Det har nämligen samlats bevis på att "danspalatsen" utanför staden äro så bedrägliga nästen, att en anständig tidning måste reagera och motarbeta fördärvet."

Under rubriken "Ungdomen roar sig" ondgör sig vidare en tidningskribent över det som händer vid danspalatsen, artikeln innehåller färgstarka beskrivningar av ungdomsfylla, liderlig dans och hur "fet och frodig flicka föll utmattad i sin kavaljers armar". Om Bäckeåsen skrivs:

I måndags morse kl. 2.15 satt jag i en bil på Bäckeåsens ljusomstrålade gård. Det höll på att lida mot slutet på aftonens fröjd. Gagnefsbussen stod kvar för att taga emot sina passagerare och ett tjugotal bilar väntade även. På vägen dit hade jag mött ett par av Grycksbobussarna, som körde hem balgäster. Jag vet inte så noga om Bäckeåsen skall vara ett förnämligare danspalats än Korsarvet och Virveln. Utrymmet och platsens ovedersägliga skönhet gör emellertid intrycket mer förnämt och i den nattliga belysningen, när gästerna strömma ut från den vackra herrgårdsbyggnaden, ligger det stämning, färg och poesi över det hela. Men det är i alla fall synd, att låta en dylik herrgård förfalla till danspalats. Där samlas lördags- och söndagskvällar hundratals ungdomar från staden, tillsammans med åtskilliga mer eller mindre mystiska individer, som egentligen intet annat intresse ha av Bäckeåsen än att gå på rov efter flickor. Där smygsupes och leves icke alltid ärbart liv. Ordningmakten där, som på den andra dansställena utanför Falun, är illusorisk. Där jag satt i bilen och skådade ut över paren, som lämnade byggnaden för att fara hem, såg jag åtminstone tre av starka drycker påverkade. Och en flicka var så trött, att hon formligen släpades fram till bilen.

Tre fulla ungdomar bland hundratals? "Icke alltid ärbart liv"? Verkar inte så farligt kanske, för den härdade, nutida nyhetskonsumenten. Men, den tidningssektion där danspalatset Bäckeåsen oftast förekommer är "Rättegångs- och polissaker". En man grips av polis med en plunta, som polisen misstänker innehåller hembränt, varpå den gripne försöker snacka sig fri med argumentet att han inte vet om det är hembränt, eftersom han inte smakat ännu. Ett åtal om olaglig pilsnerförsäljning vid Bäckeåsen ogillas dock, på grund av otillräcklig bevisning. Störst medial uppmärksamhet får ett slagsmål våren 1931, där utvecklingen av målet kan följas under flera månader i Falu länsstidning. Två överförfriskade bröder Lenngren hamnar i bråk med ordningsvakterna och polisen. Det hela slutar med att en av polismännen blir så illa biten

i ett finger att detta tvingas amputeras. Lenngren fälls för polismisshandel och resande av livsfarligt vapen och döms till sex månaders fängelse.

Valter Andersson försöker sig dock också på andra typer av evenemang, vid sidan av danser, fester och musikuppträdanden: 1928 är det planerat att en uppvisningsmatch i boxning ska gå av stapeln, mellan tungviktsboxarna Johnny Widd och N. Benson. Det hela slutar dock i fiasko, biljettpriserna är alltför högt satta, vilket gör att enbart ett fåtal säljs – och hela evenemanget ställs in.

Överlag kan man ana sig till att verksamheten vid Bäckehagen är svår att få att gå runt: i lagfartsböckerna framgår att delar av fastigheten styckas av och säljs under mitten av 1930-talet, det finns stora skulder (vissa med hög ränta) redan från början, och så tidigt som 1937 försöker Valfrid Karlsson sälja egendomen, uppenbarligen utan att lyckas. År 1943 hittar man så slutligen en köpare och egendomen säljs till Svenska Gångförbundet.

Kraftakrobaterna Ekwilles

Under 1800-talet och det tidiga 1900-talet fanns ett stort intresse för kraftuppvisningar på cirkusar, marknader och varietéscener. Det var vanligt med professionella kraftkarlar, som reste runt och visade upp sin styrka och gärna också utmanade publiken.¹⁸⁶ Bergsgårdsgruppen Ekwilles, som kallade sig själva kraftakrobater, är på sätt och vis en fortsättning på denna långa kraftsportstradition. Gruppen bestod av Nils Andersson, Hans Hedman, Ivar Eriksson och Gunnar Eriksson och de turnerade under 1930-talet runt i Dalarna med sina konster, som kombinerade styrka och akrobatik.

¹⁸⁶ Pihl Skoog, Emma. Kraftkarlar och knockouts: Kraftsporter, kropp och klass i Sverige 1920–1960. Diss. Historiska institutionen, Stockholms universitet, 2017.

